שישי

הופעת אורח במת ההרצאות TED

נאום חיין

הוא מנסה כבר שנים להשתתף כקהל כנסי TED – בימת ההרצאות הנחשבת בעולם, אך לא מצליח לזכות בהגרלה. לכן, כשנקרתה בדרכו ההזדמנות להיבחן כמרצה בכנס, **ליאור צורף** הוא לא האמין שזה קורה לו ● איך נהפך חובב מושבע, למרצה בפוטנציה בזירה שמנקזת אליה את טובי המרצים בעולם? רמז: פייסבוק

ליאור צורף. נישא על גבי חוכמת ההמונים

ביל גייטס מרצה ב–TED

רג'י וואטס. דיבר גבוהה גבוהה מבלי לומר דבר

ג'ושוע וולטרס. חשב שהוא ישו

כריס אנדרסון, האיש שעומד בראש TED, עם הבמאי ג'יימס קמרון

תצלומים: ג'יימס דנקן דווידסון / TED

סביב שולחן אחד בערב ניו יורקי שגרתי למדי, ישבו זה לצד זה אדם שהיה משוכנע שהוא ישו, אחר שמצלם את חייו באובססיביות, פירומן חובב – ואני. השיחה היתה מנומסת מאוד, כולם חייכו זה לזה באדיבות והעמידו פנים כאילו המפגש הזה בכלל לא מוזר. הפירומן, ג'ארד סיקלין שמו, סיפר על אהבתו להצתות. הן תמיד חוקיות, אמר, וטען שהוא מצית רק באישור הרשויות. אולי זה רק אני, אבל היתה לי תחושה שהעיניים שלו מחפשות כל הזמן חומרים מעניינים לשרוף.

אם לא הייתי מתבייש, הייתי בטח צובט את עצמי, רק כדי לוודא שאני לא חולם את הסיטואציה המוזרה הזו שתוזמרה על ידי הנהלת TED. זהו ארגון ללא מטרות רווח, המקיים מדי שנה כנס נואמים גדול בקליפורניה, ומהווה למעשה את במת הכנסים החשובה בעולם בתחומים של טכנולוגיה, עיצוב ובידור.

עם השנים נהפך TED (Technology, Design, Entertainment) לזירת ההרצאות שמנקזת אליה את המרצים הטובים בעולם – עליה נמנים מפורסמים כמו ביל קלינטון או ביל גייטס, וגם אנונימיים כמו קן רובינסון וג'יל בולט, שנהפכו לשם דבר בעולם ההרצאות הבינלאומי בזכות הרצאה אחת שנתנו על במת TED, בנושאים כמו חקר המוח או עתיד החינוך.

שלושה ישראלים עמדו עד היום על במת TED. הראשון היה יזם ההיי־טק יוסי ורדי, שנתן הרצאה הומוריסטית בכנס של 2007 אודות ההשפעות של השימוש במחשבים ניידים על פוריות הגבר. השני היה שי אגסי, שעומד כיום בראש בטר פלייס, שהציג כבר ב-2008 את חזון המכונית החשמלית. השלישי הוא פרופ' דן אריאלי, שסיפר ב-2009 על הדרך הלא רציונלית שבה אנו מקבלים החלטות.

המוטו של האירוע הוא Ideas worth spreading, כלומר – רעיונות ראויים להפצה. מתכונת הכנס פשוטה: אוסף הרצאות קצרות, עד 18 דקות לכל היותר להרצאה. בתום הכנס עולות ההרצאות לאתר ted.com, כך שהן פתוחות לצפייה לכל. לפי נתוני גוגל טרנדס, המודדת את התעבורה באתרי האינטרנט, באתר יש כרבע מיליון צופים מדי יום.

בשנים האחרונות נהפכתי לחובב מושבע של TED. ככה סתם, באמצע היום, אני לוקח הפסקה כדי לשבת מול המחשב עם כוס קפה וצופה בהרצאה קצרה – 15 דקות, לא יותר – לומד משהו חדש ומקבל קצת השראה.

אבל המחשב, בכל זאת, לא מאפשר את החוויה כולה. לשבת מול המרצה באולם חי והומה זאת חוויה אחרת לגמרי. כבר שנים שאני מנסה להגיע לכנס השנתי של TED כצופה בקהל. אפילו מחיר כרטיס הכניסה – החל מ-7,500 דולר, לא כולל עלויות טיסה ולינה כמובן – לא הרתיע אותי. אבל למרות כל נסיונותי לא הצלחתי להגיע לכנס. הסיבה: בכל שנה עולים בגורל רק חלק קטן מהרבים שמגישים מועמדות להשתתף כקהל צופים באולם. אני מעולם לא עליתי בגורל.

אודישן של דקה

לפני כשנה, ברגע של גילוי לב, כתבתי על קיר הפייסבוק שלי: "החלום שלי הוא יום אחד, בעוד חמש או עשר שנים, להציג על הבמה של TED". והנה, לפני כחודשיים אחת מחברותי בפייסבוק, מאיה אלחלל־להבי, פירסמה על הקיר שלי לינק מתוך הבלוג של TED, שקורא לכל מי שרוצה להגיש מועמדות לאודישן שהארגון עורך למרצים חדשים. זאת היתה הפתעה גדולה, משום שזאת השנה הראשונה בהיסטוריה של הכנס – שמתקיים מדי שנה מאז 1990 – שבה TED מפנים את הבמה למרצה אחד, אנונימי.

בחלומות שלי הערכתי שיעברו עוד שנים רבות עד שאקבל את ההזדמנות לעמוד על במת TED – אם בכלל (או כמו שהגדיר זאת יוסי תאגורי, שותפי לווידיאו בלוג "שידורי הניסיון": "יש לך סיכויים יותר טובים לזכות בלוטו מאשר להגיע כמרצה ל-TED"). והנה, כל כך מהר יש הזדמנות מעשית לנסות להגשים את החלום.

מארגני הכנס הציעו לכל מי ששאף אי פעם להציג ב-TED לשלוח קטע וידיאו קצר, עד דקה, שבו הוא מציג את הנושא שעליו ירצה לדבר. צילמתי סרטון שמציג את הרעיון ובו הרצאה המבוססת על תיאוריה שנקראת חוכמת ההמונים, שבמסגרתה ניתן לראות כיצד באמצעות רשתות חברתיות, קבוצה גדולה של אנשים שחושבים על פתרון לשאלה כלשהי מייצרים תובנה קולקטיבית שהיא חכמה לא פחות – ואולי אפילו יותר – מאשר המומחה הגדול ביותר בתחום.

תיאוריית חוכמת ההמונים מוכרת זה שנים רבות (ההוגה שלה הוא ג'יימס סורוויקי), אבל רק בתקופה האחרונה, הודות לפופולריות של המדיה החברתית, כל אחד יכול לעשות בה שימוש, כלומר לנסות להגיע לתובנה אחת, המבוססת על אוסף תובנות של ההמון. אני ניסיתי להוכיח שמדיה חברתית יכולה גם לסייע לאנשים להגשים חלומות. בקטע הווידיאו בן הדקה ששלחתי כאודישן, סיפרתי כיצד אגייס את אלפי חברי בפייסבוק ובטוויטר כדי שייסיעו לי לייצר את המצגת הראשונה ב-TED, שנוצרה ב-Crowdsourcing. כלומר מי שיעמוד מאחוריה הוא ההמון. בדיעבד הסתבר לי שכמעט 600 איש מכל העולם שלחו גם הם מצגות לאודישנים האלה, בהם גם ישראלים.

300 חזרות – להרצאה של 5 דקות

חודש לאחר מכן, באמצע ארוחה ערב שישי, קופצת לי הודעת מייל באייפון: "התקבלת לנבחרת הסופית של האודישנים. האם תוכל להגיע לניו יורק בעוד שבועיים, יחד עם עוד 16 נבחנים נוספים, להרצות בכנס TED מצומצם, כאודישן על במה?".

הנבחרת הורכבה מ-14 אמריקאים, בריטי אחד, גרמני אחד ואנוכי, מישראל. גיליתי שחוכמת ההמונים לא נשארת בתוך המצגת שלי, גם ב-TED עושים בה שימוש: הקהל באודישנים – כ-150 איש – הוא זה שיקבע מי מתוך 17 הנבחנים יזכה להציג על במת הכנס השנתי הגדול. הקהל, כך הוסבר לי, הם צופים ומרצים שהשתתפו בעבר בכנסי TED ונבחרו להיות השופטים באודישנים. כל אחד מהם יעניק ציונים למרצי הנבחרת – ושקלול הנקודות יכריע מי יזכה להציג על במת הכנס השנתי הגדול.

בתוך דקות פירסמתי סטטוס בפייסבוק: "אני לא מאמין! התקבלתי לנבחרת האודישנים של TED. אשמח לעזרתכם ביצירה משותפת של המצגת". ההיענות היתה עצומה ומפתיעה. מאות אנשים הציעו רעיונות מצוינים לתוכן – שבחלקם השתמשתי להכנת ההרצאה. אבל זה לא נגמר בזה. הגולשים הציעו עזרה בדרכים מגוונות: שני גולשים שמתמחים באימון מרצים ישראלים בהרצאות באנגלית הציעו את עזרתם ואחרים הציעו לי את שירותיהם כמעצבי המצגת. גולש אחר, יוסי דורון מצוות החדשנות באמדוקס, נידב את האודיטוריום של החברה כדי לערוך חזרות מול קהל. אדם אחר, צלם במקצועו, הציע את שירותי צילום הווידיאו המקצועיים שלו כדי שאוכל לצלם את החזרות, לשתף בפייסבוק ובטוויטר ולקבל פידבק והצעות לשיפור.

על הרצאה בת חמש דקות שהכנתי ערכתי יותר מ-300 חזרות. לאחר החזרה הגנרלית באודיטוריום אמדוקס – חזרה שאורגנה כולה בפייסבוק ובטוויטר ושנערכה מול יותר מ-100 משתתפים־גולשים שביקשו לבוא לראות ולחוות דעה, עליתי על טיסה לניו יורק בדרך להגשים את החלום.

"באמצע ארוחה ערב שישי, קופצת לי הודעת מייל באייפון: "התקבלת לנבחרת הסופית של האודישנים. האם תוכל להגיע לניו יורק בעוד שבועיים, יחד עם עוד 16 נבחנים נוספים, להרצות בכנס TED מצומצם, כאודישן על במה?"

בחדר אחד עם ישו

החזרות לא נגמרו באולם באמדוקס. גם את הטיסה בילית בשינון חוזר של ההרצאה. המלמול החוזר בוודאי הפריע ליתר הנוסעים, או לפחות נראה להם מוזר מאוד. "סליחה" – ניגשה אלי אשה זרה באמצע השינון וכבר שמעתי את הנזיפה מגיעה – "אני יודעת מי אתה, אתה ליאור ואתה מתכונן למצגת ב-TED".

זאת היתה הפתעה שלא צפיתי. האשה הציגה את עצמה – נילי גולדברג־לוי, יזמת שנמצאת בנסיעת עבודה לניו יורק. "אני עוקבת אחרי המסע שלך בפייסבוק", היא סיפרה ואיחלה לי בהצלחה. החברים מפייסבוק ליוו אותי גם בנחיתה: את הדירה ששכרתי לשני לילות איתרתי באמצעות airbnb.com, שמשדך בין בעלי דירות לשוכרים לפרקי זמן קצרים, שאליו הגעתי בהמלצות הגולשים שסייעו לי למצוא מקום לינה בדקה ה-90 בניו יורק.

האודישנים התקיימו במלון מריטיים ברובע הכי טרנדי כיום במנהטן – Meatpacking District. כל המתחרים הגיעו לשם כמה שעות לפני האירוע כדי לערוך חזרות אחרונות על הבמה המרכזית. כולנו היינו סקרנים לפגוש אחד את השני, אבל התחרות העתידית בינינו עמדה ברקע כל הזמן. לרגע נהפכתי לאטרקציה המרכזית בקרב יתר הנבחנים. לא בגלל נושא ההרצאה שלי, וגם לא בשל כישורי החברתיים. כולם רצו דבר אחד: שאכתוב להם משהו בעברית על הקיר בפייסבוק. זה היה נראה להם "cool", כמו שאחד מהם הגדיר זאת. כתבתי להם "בהצלחה".

אנשי TED אירחו אותנו בחביבות רבה וניסו להפיג את המתח. ההפקה של הכנס החשוב בעולם מנוהלת כמו מבצע צבאי לכל דבר, עם צוות הפקה ענק, הכולל עשרות אנשי מקצוע. יש מישהו שאחראי להרכיב למרצים את המיקרופון, אחר אחראי על השלט האלחוטי, עוד אחד שאחראי על הטיימר שסופר לאחור את זמן ההרצאה, וכמובן מפיק, במאי, חמש מצלמות שמצלמות את המתמודדים מכל כיוון ועוד ועוד. אמריקה.

ליד הבמה צעד הלוך ושוב בהליכה מתוחה ג'ושוע וולטרס, שאף הוא נבחר להתמודד בתחרות, המוגדר פגוע נפש. בעבר הוא היה בטוח שהוא ישו. אין אף סם בעולם, אומר וולטרס, שיכול לגרום למישהו להרגיש את מה שמרגיש אדם שמשוכנע באמת ובתמים שהוא ישו. אבל עכשיו גם וולטרס, כמו כולנו, חש ארצי ולחוץ במיוחד.

"כאן זה לא אמריקן איידול"

עם תום החזרות נפתח האירוע בארוחת ערב משותפת. לידי ישבה המתמודדת טניה לונה, אמריקאית החוקרת את התחום שנקרא "הפתעות". לונה מנסה להבין מה מפתיע אותנו, עד כמה חשוב לנו להפתיע ומדוע חשוב לנו להיות מופתעים.

"אנחנו מרגישים הכי נוח כאשר אנחנו בטוחים במה שאנחנו עושים, אבל מרגישים הכי חיים כאשר שאין לנו את הביטחון הזה", אומרת לי לונה. באותו הרגע היינו כולנו חסרי ביטחון, אבל מלאי חיים.

את הכנס פתח כריס אנדרסון – האיש שעומד בראש TED והרוח החיה מאחורי הכנסים: "כאן זה לא אמריקן איידול. לא בחרנו שופטים שיצחקו עליכם", אמר אנדרסון, שיחד עם קלי סטוצל, אחראית התכנים ב-TED, הנחה את האירוע.

"עשר, תשע, שמונה....שלוש, שתיים, אחד" – ספרו סטוצל ואנדרסון לאחור, כמקובל בשיגור של ספינות חלל, כדי להזמין לבמה את המתחרה הראשון, מרצה מנאס"א. אחריו עלה לבמה וולטרס, האיש שחשב פעם שהוא ישו. ההרצאה שלו היתה מרגשת ומעוררת השראה. החותם שנשאר הוא של בחור כישרוני בצורה יוצאת דופן, כאשר מחלת הנפש שלו נהפכת לסוגיה משנית. גם הפירומן, סיקלין, עלה בתורו לבמה. הוא רצה לקנח את ההרצאה שלו בהצתה גדולה ומרשימה, אבל הצטער לגלות שהנהלת המלון אסרה זאת – והרי כל הצתותיו חוקיות.

הבא בתור היה רג'י וואטס, שגורם לקהל – וגם לנו, המתחרים – לבכות מרוב צחוק: הוא מגיש הרצאה שלמה שמבוססת על משפטים חסרי משמעות המכילים מלים בשפה גבוהה במיוחד. המסר היה ברור. שכני לשולחן בארוחת הערב, סזר קוריאמה , הציג על הבמה את פרויקט חייו – שבמסגרתו הפיק סרט המורכב משנייה אחת שצולמה בכל יום בחייו בשנה האחרונה. הצצה מקורית ונדירה לחייו של אדם. מרתק.

עוד ועוד מתמודדים עלו על הבמה והציגו לקהל השופטים את ההרצאות שאותן בוודאי שיננו ללא הרף בשבועות האחרונים, בדיוק כמוני. לא רק השופטים באולם עקבו אחריהם – התחרות הועברה בשידור חי באינטרנט. לא באמת חשבתי שיהיו הרבה גולשים שיטרחו לצפות בשידור החי בין 2 ל-4 לפנות בוקר שעון ישראל, אבל בכל זאת פירסמתי את מועד השידור על הקיר שלי בפייסבוק. במפתיע, עשרות מבין חברי לפייסבוק וטוויטר, בעיקר אלה שלקחו חלק פעיל בבניית ההרצאה, נשארו ערים וראו את השידור החי.

את סיומה של ההרצאה השארתי בידי חברי הרשת שלי. כבר בתחילתה ביקשתי מכל מי שצופה שישלח סטטוס או ציוץ עם רעיון למשפט סיום. קיוויתי שבתוך חמש דקות ייאספו מספיק הצעות שמהן אוכל לבחור את הטובה ביותר. המשפט הבולט ביותר שאתו סיימתי את המצגת נשלח על ידי איה שפיר, חברת פייסבוק שלי, שכתבה: "great minds think alike, clever minds think together".

לפני כמה ימים הוכרז וואטס, האיש המצחיק שדיבר גבוהה גבוהה בלי לומר דבר, כחביב הקהל – הוא קיבל את הציונים הגבוהים ביותר בערב האודישנים ונבחר להרצות בפברואר 2012 בכנס TED הראשי בקליפורניה.

ומה לגבי? הייתי מאושר מעצם ההזדמנות שנפלה בחלקי. את החלום שלי הגשמתי. אבל כאילו לא די בזה, הצוות של TED יצר עמי קשר וביקש לבדוק אפשרויות לגבי שיתוף פעולה עתידי בנושא חוכמת ההמונים. מסתבר שפייסבוק הוא לא רק כלי למהפכות עממיות, מחאות קוטג' או שעוני קיץ, אלא גם מכשיר להגשמת חלומות אישיים.

הכותב הוא יועץ שיווק דיגיטלי, מרצה ובלוגר

"הפגישה עם יתר המועמדים היתה מנומסת ומחוייכת, אבל התחרות בינינו עמדה ברקע כל הזמן. לרגע נהפכתי לאטרקציה המרכזית. לא בגלל נושא ההרצאה שלי, וגם לא בשל כישורי החברתיים. כולם רצו דבר אחד: שאכתוב להם משהו בעברית על הקיר בפייסבוק. זה היה נראה להם "cool"